

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak: Helyben. . . . . 10 kor. — fill. Egy évre . . . . . 16 kor. — fill. Vidékre küldve: Fél évre . . . . . 5 . . . . . Fél évre . . . . . 8 . . . . . Negyed évre . . . . . 2 . . . . . Negyed évre . . . . . 4 . . . . . Egy óra . . . . . 1 . . . . . Egy óra . . . . . 1 . . . . . 70 . . . . . Egyösszám ára 4 fillér.		Főszerkesztő: BENEDEK JÁNOS. Felelős szerkesztő ideiglenesen: SZÉKELY IMRE. Kiadók: HOFFMANN és KRONOVITZ.	Politikai rovatvezető: Dr. BOROSS LAJOS. Felelős szerkesztő ideiglenesen: SZÉKELY IMRE. Kiadók: HOFFMANN és KRONOVITZ.	Hirdetési díjak: Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többnapos megjelenésű hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.
--	--	---	---	---

Kinek van igaza?

(Három czikk.)

Irta: **Márton Imre.**

Hajdúvármegye törvényhatósági bizottsága, no meg a többi között Debreczen sz. kir. városé is — kimondotta, hogy állami adót beszédni nem enged, ha önként hoznák is s katonai szolgálatra még önként jelentkezőt sem állít. Azt is kimondotta, hogy e határozat, felebbezésre való tekintet nélkül azonnal végrehajtandó.

Fentebbi határozat a hazafiaságnak, köteleességszerűségnek s törvényességnek köztudatán épült fel s midőn most törvénytelen gyanánt a már kétszer leköszönt Khuen gróf még is megsemmisíti: városunk józan lakossága méltán kérdi, vajon kinek van hát igaza? Törvényes-e vagy nem az önként kínálkozó adónak s ujoncznak visszautasítása?

E kérdésre akarok némi világot vetni alábbi soraimmal.

I.

Az 1867: XII. t. cz. — saját szavai szerint, „a z o n v i s z o n y o k” meghatározásával foglalkozik, (4. §.) melyek Magyarországot a közös fejedelem uralkodása alatt álló többi országokkal közösen érdeklik. S ezt mondja az 5. §-ban:

„Ezelőtt Magyarországot illetőleg mindazokra nézve, mik az érintett viszonyokra vonatkoznak, a magyar országgyűlés s a magyar király közegyetértéssel intézkedtek és ez intézkedések megállapításánál más ország befolyással nem bírt. . . . Most azonban, hogy ő felsége alkotmányos jogokkal ruházta föl többi országait, ezek alkotmányos befolyását nem mellőzheti.”

Ma sem fér ugyan fejembe, mi szükség volt arra, hogy Magyarország a maga ügyeibe Ausztriának befolyást engedjen csupán azért, mert Ausztriát alkotmányhoz segítette? Azt sem értem, hogy ünnepelheti más mint Ausztria azt a férfit, ki Magyarország önállóságán osztrák befolyással léket ütni segített. De ez ide most nem tartozik. Ide csak annyi tartozik, hogy azelőtt Magyarország jog szerint békeben s háboruban önállóan intézhette érdekeinek védelmét; 1867-ben pedig e jogaira Ausztriának befolyást engedett, megteremtette az Ausztriával közös ügyeket s ennyiben beállva a birodalmi kapcsolatba, bele törődött, hogy külügyeinket, hadügyünket, sőt a kettőnek keretében pénzügyünket is ugynevezett közös külügyi, hadügyi s pénzügyi miniszterium intézze.

Önállóságunknak, függetlenségünknek korábbi teljes mértékéi tehát 1867-ben törvényesen megcsontottuk s kárpótlásul (?) ott kerestünk önállóságot, ahol nem kellett volna. A 7. §. szerint t. i. „közös ugyan az uralkodó”, de »Magyarország alkotmányos önállóságával sokkal inkább megegyez, hogy a magyar országgyűlés külön szavazza meg a magyar király udvartartása költségeit.

Gavallérkodtunk tehát, pedig magyar királyi udvartartás nincs is. De még inkább nagylelkűsködtünk az 54. s 55. §-ban, a hol kijelentette az országgyűlés, hogy kész a lenetűt „a törvényt szabta köteleesség mértékén tülis, méltányosság alapján . . . megtenni, hogy azon súlyos terhek alatt, miket az abszolút rendszer eljárása összehalmozott, ő felsége többi országainak jóléte s azzal együtt Magyarorszáé is, össze ne roskadjon.”

E tekintetknél fogva tehát . . . kész az ország az államadósságok terhének egy részét elvállalni s az iránt . . . ő felségének többi országaival is, mint szabad nemzet szabad nemzetel egyezkedésbe bocsátkozni.

E szép anyagi haszonra való ki-

Egy hirt olvastam . . .

Egy hirt olvastam a lapokban,
Nem is oly rég a napokban,
Más csak úgy könnyen át szaladta
Nekem a könyeim kicsaita.

Kit is érdekelt volna másat,
Hogy valahol piczi sirt ástak,
Máznak csak hir volt, nekem halálom,
Belé temették egész világom.

Baka Elek.

Mese a kis fehér köntösről.

Irta: **Pakots József.**

Az anyák lázasan szabták-verték a hófehér apró ruhácskákat. Az egész faluban nagy volt az izgatottság; várták a püspököt. A püspök bérmálni jő.

Az öreg pap a templomot is erősen csinosította. Új viaszgyertyákat hozott a városból, a színes ablakozkákát lemosatta és aranyvirágos vadouatuj terítővel borította el az oltárt.

Az idő rövid volt. A püspök három hét

mulva érkezik s azalatt lelkieben is elő kell készíteni a híveket a nagy napra.

Árokhátán régen nem látták a püspököt. Sajgó Gáspár, az egyházi emlékezett rá, hogy harmincz esztendő előtt egy gazdag szentéletű bárónét temettek ott s a be-szentelést a püspök végezte. Akkor annyi volt a pap, hogy a hívek kiszorultak a temetőből is. Hanem az más püspök volt. Ezt ő sem ismeri.

A falusi kis házakban pedig serényen dolgoztak a varrók. Az anyák sietve öltöztették a hőszi, patyolat kelméket, melyekből habkönyvű köntösök készültek kis leánykáik számára, akik a bérmálás szent-ségének fölvétele végett a püspök elé fog-nak járulni.

II.

Polnik a kovács, csufondárosan szól ki a műhelyéből minden áldott nap az arra siető embereknek.

— No, megjött-e már Ponczius Pilátus, a püspökötök?

A szentségtelen beszéden a falusiak igen megbotránkoztak.

— Hiszen te is jóhitű ember vagy — mondották — hát miért káromlod az eget?

— Nekem semmi közöm hozzá! —

vágta vissza hetykén a kovács. Hallom, aranyos hintóban jön. Ha eltörik a hintó ráfja, hát megcsinálom neki, akkor lesz közöm hozzá.

Polnik vad, istentelen ember volt. Nem hitt sem Istenben sem emberben. A hihetlensége juttatta özvegyi sorsra is. A felesége addig sirt-ritt az ura vadsága miatt, míg lassan elpusztult szegény. Polnik még a harangozást sem fizette ki érte. Miért huzták? Ő nem rendelte meg.

A püspök érkezésének hire egészen megvadította Polnikot. A kis anyátlan árvát, nyolcz éves leánykáját félholtra verte, mikor ez arra kérte, hogy varrasson neki is fehér köntöst.

— Majd én pénzt adok ki ilyen hun-czutságokra.

A csöpp Rózsika csöndesen, nagy könnyekkel sirt. Nem a verés fájt, hanem az, hogy neki nem lesz fehér ruhája. Polnik haragját mintha némileg lecsillapította volna a leányának megfenyítése.

Nem csufondároskodott többet, hanem mogorván, kurta szóval beszélt az emberekkel.

A kis Rózsika pedig szepegeve bujt el az apja elől. Egész nap a szomszédnál járt,

látás lehetett egyik oka annak, hogy Ausztria — legalább papíron — mérsékelte étvágyát s 1867-ben nem egészen, hanem csak úgy félig-meddig tessékelte be Magyarországot a birodalmi kapcsolatba, meghagyva nekünk mézes madzagul egy némely jogot s megengedve mintegy, hogy a veszett fejszének nyele forduljon.

De bárha annak előtte a külfölddel szemben mind diplomáciai képviseltetésünkről, mind hadseregünkről önállóan rendelkezhattünk; magunk állapíthattuk meg a tisztán magyar haderőnek létszámát s költségeit; egy szóval pénz és véradónk felől kizáróan magunk intézkedhettünk és bárha midőn e jogainkat 1867-ben kiadtuk kezünkbe, oly sokat veszítettünk, hogy ezekhez képest csekélységnek tűnik föl elmúlt önállóságunknak maradványa: most e maradványt önvédelmünk szempontjából még sem szabad kicsinylenünk. Sőt inkább. E maradvány most alkotmányunknak fellegvára, a fékevesztett hatalomnak kerékkötője, melyet alább a maga helyén kellően fogok méltányolni. Itt csupán annyit említek meg, hogy hadügy körébe tartozó jogait a felségnek a l k o t m á n y o s a n kell gyakorolnia (11 §.); hogy a 11. 12. és 14. §. »M a g y a r h a d s e r e g r ő l« beszél; hogy »A két fél (Magyarország és Ausztria) között a közös ügyek kezelésére nézve mellőzhetlen feltétel a teljes paritás« (28 §.); hogy végre a 12. 16. 41 s 43 §. szerint Magyarországnak magának tartotta fenn nemcsak »a magyar hadseregnek időnkénti kiegészítését, az ujonczok megajánlásának jogát, a megajánlás feltételeinek stb. meghatározását; hanem azt is, hogy a »közös költségekre nézve a kivetés, beszédés s az adórendszernek

megállapítása Magyarországra nézve a magyar országgyűlés és magyar felelős miniszterium köréhez tartozik.«

Tisza Istvánnal fenyegetőznek.

(A jövő miniszterelnöke.)

Saját tudósítónktól.

Budapest, okt. 11.

A granicsár kormány után a janicsár-kormány jön. Ez mindaz, amit a hosszú válság alatt ész, erő és oly szent akarat kivívni tudtak. Hiába szenvedte el a nemzet a hadiparancsot, a szegedi arczulesapást; a német közmondás bizonyosodott be: ritkan következik jobb a meglevő után.

Khuent Tisza István váltja fel: ezt ma már kétségtelen tényként beszéltek a pártkörökben. Ez a boszutól lihegő ember mint tigris fogja rávetni magát a magyar alkotmányra, e frissen fölkonczolt teletre és az erőszak éles fogaival szét fogja marcangolni azt, a mi a gözölgő hullából még eleven maradt.

Ez a sötét Luczifer-fej meg fog jelenni a Ház előtt, amelyet jobb reményeiben választott össze a nemzet és bejelenti a janicsár korszakot. Hafeloszlatas egy, két, három, sőt több versen is: ez Tisza István programja.

Mit ér vele? Vajjon hiszi-e, hogy ma lehet erőszakkal vagy barmi áron többséget szereznie? Szomorú perspektívája a válságnak, hogy Pécsot újra az erőszak útjára terelték a tanácsosok, azon utra, amelyen a Habsburg-korona oly sok gyöngy elhullott.

Tisza István miniszterelnökségéről tudósítónk a következőt írja:

Ő felsége a király Andrassy Gyula grófol és Tisza István kihallgatásra kéri magához. Meghívást már kaptak.

Általános a vélemény, hogy Andrassy a jelen körülmények között nem vállalko-

zik kabinetalakításra. Mindenki úgy fogja föl a helyzetet, hogy a j ö v ő e m b e r e T i s z a I s t v á n, akinek kinevezését már kedden közölni fogja a hivatalos lap.

Némelyek nem tartják kizártnak, hogy Tisza csak deignáltatik, de a többség véleménye az, hogy a korona ettől az átmeneti intézkedéstől ezuttal eltekint s Tiszát egyenesen miniszterelnökké fogja kinevezni. Az bizonyos, hogy keddig el fog d ö l n i a v á l s á g.

„Hier“ helyett „jelen“.

(Elitelt tartalékosok.)

Főhadnagy ur Hilmár-nak tegnap rossz kedve volt. S ő van olyan nagy ur, hogy megengedhet magának egyes passziókat, amiken kútolheti a rossz kedvét. Kéjleghet a német nyelv imádatában és szidhatja a magyart, sőt most olyan funkciót teljesít, hogy a civilembert is lecsukathatja, ha abban a negyedóraba, amíg a keze alatt van, elvétí a katonai reglamat. Csak egy szót vétsen el, német helyett magyar szót ejtsen ki a száján és menthetetlenül belekerül az áristomba. Nem kell hozzá több, csak hogy rossz kedve legyen a főhadnagy urnak.

Kisjenőn történt az eset. A községben most van az ellenőrzési szemle, amelyet az aradi háziezred részéről Hilmár Rudolf főhadnagy teljesít. A tartalékosok jelentkezése alkalmával két esetben megtörtént, hogy a jelentkező „hier“ helyett „jelen“ t mondotta be, mire a főhadnagy ur mind a kettőt négy-négy napi elzárásra ítélte. Az egyik eliteltet Kiss Imrénnek hívják, aki béizerindi magyar fiu, a másikat Kirila Mitrunak, aki szekudvari román nemzetiségi tartalékos. Mikor főhadnagy ur Hilmár az ítéletet kihirdette a civiltbagázs tartalékosok előtt, mind a két eliteltnek volt valami mondanivalójok. A román legyen szenvedélyes hangon tudakolta a főhadnagytól:

— Mondja csak, Magyarországon ki fizeti magukért az adót? A magyar-e vagy más?

beállított ide is, oda is, és karikára nyílt lázas szemmel nézte a patyolat fehér kis ruhákat, amelyeket a jó anyák készítettek az ő gyermekeiknek. Csupa csipke és finom kelme volt valamennyi, könnyű mint a hab és csillogó tiszta, mint az égből leesett hó.

— Mi bajod Rózsika? — kérdeztek itt is, ott is, az istentelen kovács a szegény leánykájától.

De a kis leány nem felelt. — Összeszorította az az ajkait és sápadtan remegve bámulta a kis ruháskákat. A szeméből pedig nagy könnyek omlottak végig az arczán.

A faluba aztán megtudták a kis Rózsika nagy bánatának az okát. Az anyák elszörnyülködtek miatta, és titokban összebeszéltek.

Szegények voltak valamennyien és aztán mindeniköknök annyi gondja volt, a maga gyermekeivel, de mégis elhatározták, hogy összevarrják Rózsikának azt a kis ruhát, amelyre olyan nagyon vágyik. — Az anyák először is együttesen megvásárolták a szövetet és csipkéket és aztán hozzáfogtak a munkához. Hogy valamennyiöknök része legyen a munkában, mindenki varrt valamit

a kis köntösön. Es a hogy teltek a napok, a Rózsika ruhája mind szebb lett, olyan szép, hogy a ki rája nézett rajta felejtette a szemet.

Perszo Rózsikának senki sem szólott a dologról. Megakarták lepni vele, azt akarták, hogy a sok bánat után annál nagyobb legyen az öröme a szent napon.

Rózsika, amint naponta megfordult a szomszédoknál itt is, ott is látott egy apró kis fehér ruhát, amely szebb volt valamennyinél, szinte repült a sok csipkétől. És ezt a ruhát egyszer itt, egyszer ott látta. A kis fejébe nem fért bele ez a különőség és most már, ha a szomszédoknál járt, csak azt kutatta, hogy hol van az a szép kis köntös, milyent csak a herczegkisaszonyok szoktak hordani.

Es az anyátlan kis Rózsikát, amíg ezt a kis ruhát nézte, nagy fájdalom töltötte el és hazamenve elbujt az udvar egyik sarkában, sirt sirt sokáig, szive szakadtáig.

III.

Megérkezett a nagy nap. Aranyos hintóban sok-sok paptól kísérve eljött a püspök s az utcákon, amerre járt, zöld galyakkal hintették tele a földet. És valamennyi házban

hőfehér ruhába öltöztették a kis lányokat, a bajukat megfésülték, és rózsaszín szallagot fűztek belé.

Es ekkor a megbeszélés szerint, az anyák kézenfogva leánykáikat, elmentek az istentelen kovácsoshoz. Az egyikük vitte a hőfehér ruháskát, a szepet, a legszebbet és beléptek a kovácsoshoz.

— Hol van Rózsika? — kérdezték. Polnik a kovács durván rántotta félre a vállat és az ágyra mutatott.

— Ott alszik!

Odaléptek. És Rózsika csakugyan ott aludt kis ágyán, hőfehéren, — holtan. Az utolsó éjszaka a nagy keservtől, gyilkos fájdalomtól megszakadt, elkinzott gyöngye szive. Az istentelen Polnik nem akarta elhinni. — Hazudtok! — kiáltotta és eltaszította az asszonyokat az ágy elől. De aztán leomlott a földre és a fejét bevverte az ágy szélébe.

— Gyilkos vagyok, üssetek le! — ordította és sirt, mint egy gyermek.

A kis Rózsikát aztán mégis felöltöztették a szép fehér köntösbe és másnap maga a püspök temette el. Polnik az istentelen kovács pedig alázatosan szeliden megcsókolta a püspök kezét.

A magyar fiu pedig megadással biztatta Hilmárt:

— Meglássá, főhadnagy ur, lesz ez magának még rosszabbul is!

Mi is úgy hisszük, hogy lesz!

A „hier“ és a „jelen“ gyűlöletes kérdése régen lecsépelet kérdés, amelynek most legfőképpen annyiban van különös aktualitása, hogy a magyar vezényleti nyelv jogáért folytat küzdelmet a nemzet. Azzai tehát most nem foglalkozunk bővebben. Csak azt ajánljuk figyelmébe a magyar pénzen kitarított tiszturaknak, hogyha civilizagazst aristomba küld, elvonják a kenyérkeresetétől és rontják az adózóképességét. Azt pedig tudni fogja Hilmár ur is, hogy a hadsereget a polgárok verejtékkel szerzett adófililereiből fizetik s ha ezek az adófillerek nem folynak be az államkincstárba, akkor ön főhadnagy ur keserűen pénztelen világot fog látni. A saját érdekében meltányolja tehát a helyzetet és ne legyen rosszkezdű, vagy ha rosszkezdű, másion töltse ki a bosszuságát, ne a polgárokon. Mert ezek tartják ki önt az összes apróbb és nagyobb kártársaival egyetemben. Szivlelje meg hát, amiket mondunk és ajánlja figyelmébe a kártarsainak is.

Szabad liceum.

(Ingyen tanítás a népnek.)

okt. 12.

Az ige testet öltött. Tegnap október 11-én Puky Gyula Debreczen és Hajdumegye minden nemes eszmeert érdeklődő főispánjának elnökleite alatt társadalmunknak az eszméért lelkesedő literatúsainak nagygyűlése kimondotta megalakulását.

Azok kedvéért, kiknek talán idegen e fogalom, „Szabad liceum“ megkísértem rövid magyarázatot adni arról, mi lesz ennek a czélja.

Szabad s nyilvános iskola ez; azok részére, kik tanulni, tudni, felvilágosodni óhajtanak; de korantsem lehet az azokra nézve, kik az oktatásra vállalkoznak. Alapos jól átgondolt irtvet kellett készíteni előbb az anyagról a tetelekről, melyeket magyarázni, melyeket tanítani a szabad iskola feladatava tesz.

Ezt a munkát gondos körültekintéssel főbb vonásokban el is végezte már az előkészítő bizottság, mely egytől-egyig lelkes, hivatott, felvilágosodott emberbarátokból áll. Az előterjesztett vázlatot a tegnapi nagy értekezlet egyhangu lelkesedéssel tette magáévá és amennyiben ott csaknem valamennyi önkéntes tanerő is képviselve volt, remélhető, hogy készséggel kívánnak e keretben alkalmazkodni előadásaikban.

Szükséges és hihető, hogy az intézőség buzgalmából mielőbb el is készül az ügyrend vagy szabályzat is, mely szerint ez iskola magasztos hivatását betöltendi.

Szóval mához egy hétre már ez iskola kapui feltarunak, hogy magukba fogadjanak mindenkit, a ki tanulságos magyarázatok, szemléltető mutatóanyagok, és minden az oktatáshoz rendelkezésre álló eszközökből tudást, ismereteket óhajt szerezni.

Nem mondom valótlan, ha azt mondom, hogy akik az előadások egész sorozatát, gondolom 20-at figyelemmel végig hallgatják, igen sok hasznos ismereteket szerezhetnek az életre a tudományok minden ágából. — Hiszen a kiadott hirdetményben felsorolt tananyag nem úgy értendő am szó szerint, hanem ez csupán jelezni kívánja, mely térről fogják az előadó urak a mindennapi közéletben előforduló szükséges tudnivalókat összegyűjtve önök elé hozni, hogy okuljanak, szerezzenek ismereteket.

Lássuk csak sorjában:

Oktober 18., 25., nov. 8. való vasár-

napokon. A nagy mindenség erőiről, melegség, villamosság, delejességről lesz szó.

Van e a ki a nagymindenségben él, hogy a körülötte működő egy és más erők és azok jelenségei ne érdekelnék?

Amennyi tévhit és balvélemény van ezekről a nép közt elterjedve, csak örvendhet mindenki, ha tiszta, világos, értelmes magyarázatot hallhat.

November 15., 22., 29-iki vasárnapokon a természetrajzból az állat- növény- és ásványtanból tartatnak az előadások.

Abban a keretben mint ezek az előadások lesznek, ezt nem mint a rendes tananyagot; hanem az állat növény és ásványvilágból ama fontos és a mindennapi életre kiható vele szoros érintkezést tartó jelenségek és tulajdonokat fogják tárgyalni.

A hasznos és kártékony állatokat; amazok tenyésztése és haszna, ezek kárai és itásáról, méhészet selyemtenyésztés stb. A hasznos és értelmes növényekről különös tekintettel a terményekre mezei és kerfi veteményekre, gyümölcseszetre stb.

Az ásványok ismeretéből a szükséges mindennapi használatban álló nemes és nemtelen fémekről, a föld és kőzetekről, olajairól stb.

Deczember 6., 13., 20-án. A földrajzból adjak elő a tudni valókat.

Bizony mondom elég kevés a három óra még a legmegrögzöttebb maradi tudásvágyának a kielégítésére.

Hiszen a mai sajtó és közlekedési viszonyok az emberiség mai forgataga kibéne költenék nem csak hazánk földjének, de a kívülünk eső többi nemzetek és világ részek földjének ismerete utáni vágyat?

Január hónap 4. vasárnapja orvosi ismereteknek van szánva.

Ott mi orvosok a lehetőségig megösmertetve a hallgatóságot az emberi test szervezetével e szervezetnek ép és egészséges fentartásáról a csecsemő kortól az élet végső határáig fogunk előadni.

Kiterjeszkedünk a lehetőségig minden káros szokásokra, babonákra és kuruzsiásokra, melyek kivált a tudatlan népnél oly nagymérben hozzá járulnak az élet megrövidítéséhez. Foglalkozni fogunk behatóan a mai társadalmat uraló vézes szenvedélyvel, az iszákossággal eloszlátván a sokféle téves nézeteket. A tudós megdönthetetlen érveivel fogjuk kimutatni különösen a pálinkának emberirtó veszedelmét.

Végül februárban ha az elmondottakon átestünk gyönyörkötető vonzó előadásokban fogják önök elé varázsolni hazánk nemzetünk dicső múltját; azt a csodás hőskölteményt, melynek minden strófája, minden lapja ragyog a dicső ősök nemes hazaszeretetéből. A történelmet vonatkozóan a többi népek történelmére.

Örömtől elragadtatva szinte észrevétel nélkül fogják önökben a hazaszeretnek amugy is lángoló vesta tüzet éleszteni amaz előadások; mert ha valamikor úgy most az ideje hazánk történelmét lapozni dicső nagy nemzeti küzdelmeinket lelki szemekünk elé varázsolni és azokból okulni.

Elmondván talán kissé hosszadalmasan is a végtelen nagy anyagalmazatát a tanulóknak szinte bántó, az erre szolgáló idő rövidege; de hát így kellett ezt a kezdetben rendezni, nehogy bárki is tulterheltsék.

Igy remélhető, hogy Debreczennek értelmes tanulékony népe tömegesen keresi majd fel amaz előadásokat arra az egy órára vasárnap d. u. 3 órakor, amikor azt hasznosabban és kellemesebben igazán el sem töltheti.

Majd ha ez előadások sikerrel folynak, ha ott az előadók a hallgatósággal bensőbb

baratságos érintkezésbe jutnak, akkor érlelődik az eszme önmagától tovább. Ugy a mint én népünket ismerem, nem csak hallgató lesz mindenkör elég, hanem öök fogják kérni az előadások szaporítását.

Nekünk az uttörőknek ez lesz a leg-szebb jutalmunk, azonfelül amit maga tudatlanságnak, a homály és sötétségnek az elmékről való elüzése nyujt a felvilágosodott felebaráti szeretettel ékes embernek.

Helyesen mondta az elnök főispán megnyitó beszédében: tudományokat mi itt a hasznukért akarjuk művelni, midőn az élettel, annak minden fasisával hozzuk összhangba.

Hiszük is, hogy igen sok nagyon szép és hasznos tudást merit majd e néhány előadásból is a nép.

Dr. Burger Péter.

Zászlószentelés.

A kereskedő ifjak Dalkörének ünnepe.

Debreczen, október 11.

A kereskedő ifjak dalkörének szép ünnepe volt tegnap. A társulat 17 éve fennálló Dalköre tegnap avatta fel nagy ünnepek között új zászlaját. Az ünnep lefolyásáról tudósításunk a következő:

Az ünnep vendégei tegnap délelőtt érkeztek. A központi egyesületet Zerkovitz Emil képviselte. Képviseltették magukat a nagykarolyi és hajdunánási dalárdák is.

A vendégek délben bankettre gyűltek az Angol Királynő ettermébe, hol kedélyes hangulatban időztek délután két óráig. Az elnökség s a vendégek innen a Kereskedő Társulat dísztermébe mentek, hol az összes helyi dalárdák is összegyűltek. Az ünneplős imponans tömege aztán a Bika dísztermébe vonult, hol délután három órakor vette kezdetét az igazi ünnep.

Sesztina Jenő társulati elnök megnyitó beszéde után az összes debreczeni dalegyletek elénekelték a Hymnust, majd Winkler Marton társulati jegyző adta elő az egylet történetét. Azután Ábrahám Dezső dr. társulati ügyész adta át lendületes beszéd kíséretében az új zászlót Sesztina Jenő elnöknek. Majd a dalkör énekelte el a Jelige cz. dalt.

Ezután következett a szegzek beillesztése. Dr. Bakonyi Samu a saját és a Thaly Kálmán nevében, Vargha Elemér dr. a főispán és a polgármester nevében, Zerkovitz Emil a központ nevében, Kardos László a Kereskedő Társulat, Krausz Vilmos a zsidó, Materny Lajos a lutheránus hitközség nevében stb. egymásután verték be szegzeiket. Az összes szegzek száma felülhaladta a százat s általános hatást keltettek azok a beszédek, melyek a szegzek beillesztését kísérték.

Ezután az összes dalárdák énekeltek el a Szózatot, mire az ünnep délutáni része véget ért.

Este félkilencz órakor hangversennyel egybekötött táncszertély volt a Bikában. A Magyar Testvérek nyitánya után a Debreczeni Dalegylet, az Egyetértés Dalegylet, az Istvángözmalmi, a Kossuth-, a Petőfi- és a Szt.-László Dalegyletek, majd az ünneplő társulat dalköre adták elő, óriási hatás mellett, egy-egy külön ez alkalomra betanult dalt.

A pompás műsor után táncz volt, melyhez Magyariek szolgáltatták a pompás muzsikát.

NAPI HIREK.

Egy havi közigazgatás.

(A megye szeptemberben)

okt. 12.

Hajdúvármegye közigazgatási bizottsága tegnap délelőtt 9 órától kezdődőleg tartotta rendes havi ülését, a melyen a szakelőadók terjesztettek elő az elmúlt október hóra szóló jelentéseket.

Igen érdekes ezek közt Fauszt Elek pénzügyigazgató jelentése, mely szerint a törvényen kívüli állapot miatt az adóbefizetéseknel nagymérvű visszaesés tapasztalható.

Az egyes jelentések főbb adatai a következők:

(Alispáni jelentés)

Rásó Gyula alispán jelentése szerint Hajdúvármegye területén a közbiztonsági viszonyok jók voltak, figyelemreméltóan nem zavartattak meg az elmúlt hóban.

Fertőző állati járványos betegségek közül előfordultak: veszettség H.-Szoboszlón, takonykór H.-Szováthon, rühkór Tiszacsegén a ragadós száj — és körömfajás Balmazújvároson, Mike és Vámos-Péresen, H.-Hadházon és H.-Böszörményben.

A gazdaközönség öröme azonban, szigorú óvintézkedések után a hó végeré a járványok megszűntek s az elzárolt területek a zár alól feloldattak.

(Egészségügyi viszonyok.)

Hajdúvármegye területén a közegészségügyi viszonyok a múlt hóban kedvezőtlenebbek voltak, de még is jobbak voltak valamivel, mint augusztusban.

Járványos betegség közül a ronsoló toroklob 5 községben fordult elő összesen 13 megbetegedéssel, 2 gyermek elhalálozását vonván maga után.

Vörhenyben a hónap folyamán 80 újabb megbetegedés történt, ezek közül 53 Hajdúdorogra esik. Összesen 113 vörheny beteg ápolatott, ezek közül 20 meghalt. — Kanyaróban 109 megbetegedés volt 4 halálozással. Hasihagymázban 77 beteg közül 6 meghalt.

Rendkívüli haláleset 4 volt, és 3 ember követett el öngyilkosságot.

(Népesedés.)

A múlt hóban a vármegye területén 591 egyén született 21 halvaszületéssel. — Elhalt 450 ember, így a szaporulat 120.

(Az adózó vármegye.)

Fauszt Elek pénzügyigazgató szerint Hajdúvármegye területén az adófizetésekben óriási nagy a visszaesés. Egyenes adóban befizettek 119,199 korona 38 fillért **177.764 korona 43 fillérrel kevesebbet, mint az elmúlt év szeptember havában.**

A többi adókban is sokkal kevesebb volt a bevétel, ami ex-lex állapotnak tulajdonítható.

Hadmentességi díjban befizetett 823 koronát, bélyegjövődékben 28,976 koronát, jogilletékben 19,339 koronát, dijjövődékben 374 koronát, dohányjövődékben 135,552 koronát, fogyasztási és italadóban 24,695 koronát.

Fizetési halasztás 5 esetben engedélyeztetett.

Kinek van igaza?

E czímen három tartalmas, magvas, szép cikkben fejt ki pártunk illusztris elnöke: Márton Imre a jogtalan adószedésre vonatkozó véleményét. A cikk első részét lapunk mai számának vezérhelyén közöljük és felhívjuk reá olvasóink figyelmét. Márton Imre cikkében a törvény ide vonatkozó szakaszaival bizonyítja, hogy törvényhatóságaink jogosan járnak el a mikor az önként felajánlott adófizetést sem fogadják el, és a belügyminiszternek nincsen joga az ilyen határozatokat megsemmisíteni.

Hivatalátvétel.

Végh Gyula rendőrfőkapitányhelyettes, a bűnügyi osztály vezetője, szabadságidejét eltöltvén ma délelőt atvette helyettesétől Szentpéteri Ferencz kapitánytól a főkapitányi hivatalt s megkezdte hivatalos működését.

A kaszálók rendezése.

A városnak tengeri kigyója a kaszálók ügyének rendezése. A közigazgatási erdészeti bizottság már régebben felhívta a tanácsot, hogy a cserekaszálókkal terhelt erdőségek ügyét végleges megoldás szempontjából tüzze napirendre. A tanács azt a felhívást kiadta a főügyésznek és az erdőmesternek véleményezés végett. Mindkét vélemény már beérkezett a tanácshoz és a tanács ma tartott üléséből kiadta a felhívást és a két véleményt a jogügyi bizottságnak.

Tanácsülés.

Ma délelőtt 10 órakor Kovács József polgármester elnöklésével tanácsülés volt, melyen egyszerű, rendes folyóügyeket intéztek el.

A siketnéma iskola megnyitása.

A debreczeni siketnéma iskola ma reggel 9 órakor megnyit. Minden külső pompa, ünnepélyesség nélkül zajtalanul kezdte meg ez a humánus intézmény 25 növendékkel működését. Az iskola igazgatótanácsa és felügyelő bizottsága szerda d. e. 9 órakor szemléli meg az iskolát.

Presbiteri ülés.

A debreczeni ev. ref. egyház presbitériuma tegnap délelőtre gyűlést hirdetett, a melyet azonban, tekintettel arra, hogy nagyon kevesen jelentek meg a presbiteri tagok közül, a jövő vasárnapra halasztották el.

Személyi hir.

Gácsér József a siketnémák intézetének tanára szombaton este külföldi tanulmány utjáról hazaérkezett.

Debreczeni író sikere.

Többször megemlékeztünk már Kérészy Zoltán dr. debreczeni jogtanár egyházi tankönyvéről, mely most már megjelent s annak első részében a szerző az egyházalkotmány, az állam és az egyházak közül való viszony történetét táplálja. A könyvről az összes fővárosi lapok, de különösen a szaklapok, nagy dicsérettel nyilatkoznak.

Körvadászat Derecskón.

Fényesen sikerült körvadászatot rendezett a derecskei vadásztársaság szombaton, a szomszédos Derecske község határában. Az első nagy vadászat volt ez ebben az évadban s illusztris vendégek vettek benne részt, így Nyirák Lajos miniszteri tanácsos a Park-Club titkára, Leitgéb Imre müncheni magyar gazdasági attasé, Philip temesvári ezredes, Szántó Dezső földbirtokos, aztán a vadásztársaság tagjai nagy számmal, Racsok János, Fráter Barnabás, Dr. Buday József, Györfy József, Szamuely Viktor, Fráter Tibor és még számosan. Terítékre került 180 darab nyul és számos fogoly. Vadászat után Dr. Buday József vendégszerető házához vonult az egész társaság, hol a ház bájos urnője remek vadászbédél várta az urakat, kik fesztelen jókedvvel a késő éjjeli órákig maradtak együtt.

Tűz.

Ma reggel Eötvös-utca 42. sz. alatti házban egy faskamara kigyult. A tüzoltóság gyorsan a helyszínre sietett, de már nem sok teendője akadt, mert a lakók pár veder vízzel még csirájában elfojtották a tüzet.

Elfogott szökevény.

Hudák Imre volt debreczeni lakos lelkiismeretét nagyon sok bűn terheli s ezek révén belekerült a hivatalos lapba is, miután bünei nyilvánosságra jutván, megszökött az igazságszolgáltatás elől. Körözik a veszedelmes embert mindenfelé az országban, míg végre tegnap Böszörményben elfogták s az ottani rendőrség erős fedezet alatt szállította haza Debreczenbe, hol a kir. ügyész gondoskodik számára szállásról addig is, a míg a kir. törvényszék előtt számol büneiért.

Halálozás.

Számos törzsökös debreczeni polgárcsaládot borított gyászba az a haláleset, amelyet az alábbi szomorú jelentés ad hírül: „Mély fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk a felejthetetlen jó férjnek, apának, vőnek, testvérnek, sógornak és rokonnak Tóth Kálmán építész mérnöknek f. hó 11-én esteli 9 órakor, életének 57-ik, boldog házasságának 20 ik évében, hosszas betegség után történt gyaszos elhunytát. Kedves halottunk hült tetemei f. hó 13-án d. u. 3 órakor fognak az ev. ref. egyház szertartása szerint, a homok-kerti Barcsay-gözmalom telepen tartandó gyászima után a Kosuth-utcai temetőben levő családi sírba örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztségtételeire rokonainkat és jó ismerőseiket bánatos szívvel meghívjuk. Debreczen 1903. október 12 én, Bánatos neje: Özv. Tóth Kálmánné szül. Kiss Mária; gyermekei: Kálmán, Mária, Ilona és Gizella; Anyósa: Özv. Kiss Lajosné szül. Szanka Mária. Testvére: Tóth Mária férjével Barcsay Miklóssal és gyermekeikkel; Sógora: Günter Ferencz nejjével Kiss Kornéliával; Özv. Nagy Károlyné szül. Kiss Erzsébet valamint számos rokon nevében is.”

Uj férfi szabó üzlet.

Kizárólag valódi angol és irancia szövetekből elegáns uri ruhákat készít

Az iparbankkal szemben.

HONIG J. férfi szabó
DEBRECZEN, Placc-utca 75.

A szoboszlói polgármester és a tüzvész.

Az elmúlt héten Hajduszoboszlón pusztított nagy tüzvésznel úgy a lakosság, mint a hivatalos egyének előtt kinos feltűnést keltett, hogy a szoboszlói polgármester Fekete Sándor nem jelent meg az irtózatos katasztrófánál. Puky főispánnak és Rásó alispánnak is szemet szurt ez a nemtörődomség és Puky főispán erélyes szakkal üzent a polgármesterért. A polgármester 6 órákor végre meg is jött, de a főispán már akkor visszautazott. Így mondja ezt el a szoboszlói „Független Hajduság” mely a lap másik részén ugyancsak erről az esetről a következőket írja:

— Szigoru megróvás. Rásó Gyula kir. tanácsos alispán tegnap küldött rendeletében szigorúan kérdőre vonja a polgármestert, hogy ámbár három óra hosszáig égett a város egyik része s az óriási tüzviharban helyt kellett volna állania mint a város vezetőjének, a hely színen meg sem jelent, semmiféle intézkedést egyáltalán nem tett. A polgármester ezen eljárását az alispán botránynak minősíti, s meghagyja, hogy három nap alatt a tett intézkedésekről neki jelentsen. A mennyiben most már felülről is botránynak lett minősítve a polgármester eljárása, kérdezzük, hogy levonja-e ebből a konzekvenziákat a polgármester? Beadja-e lemondását a mai közgyűlésre, vagy pedig szép csendesen elharítja magáról a felelősséget?

Ujabb tűz H. Szoboszlón.

Pénteken megint tűz volt H. Szoboszlón, mely nagy rémületet keltett. A városbelső részein támadt a tűz Zagyva Miklós udvarán, a hol a gabona kigyuladt. A tüzet gyorsan eltojították.

Beleőrült a tolonczolásba.

Szegény Petró Jánosnének nem valami irigylendő sors jutott osztályrészül. A nyomoruságán kívül még azért is nagyon zaklatott élete kellett élnie, mert egyetlen város sem akarta illetőségi jogát elismerni. Hányatott, vettett az országban mindenféle mig végre Debreczenbe került. Itt azután kinyomozta a rendőrség az illetőségi helyét. Kitűnt, hogy Kassara való s oda is tolonczolták el a múlt hónapokban. Haza is tolonczolták, de a kassai rendőrség kijelentette, hogy Petkónét nem tűri a város falai közt s kétségbevonta kassai illetőséget. — Megint visszatolonczolták hát Debreczenbe. — A szegény asszonyt azonban a sok izgalmak összetörték testileg lelkileg s mire Debreczenbe megérkezett — megőrült. Bekerült a közkórházba, ahonnan most, mégis csak Kassára város terhére fogják valamelyik elmeógyógyintézetbe elszállítani.

Deák Ferencz emléke.

Deák Ferencz születésének 100-ik évfordulóját e hó 17-én Debreczen számos iskolában megfogják ünnepelni. A statusquo-izr, hitközség iskolái masnap október 18-án, vasárnap délelőtt tartja Deák Ferencz ünnepélyét az iskola tanácstermében s azon Kuthy Zsigmond igazgatótanító tartja az ünnepi beszédet. Az iskolai énekkar pedig hazafias dalokat fog előadni.

Kereskedelmi esti tanfolyam.

A helybeli felső keresk. iskolával kapcsolatosan fennálló „kereskedelmi esti szaktanfolyamon” az előadások hétfőn este 8 órákor megkezdődnek. A kereskedői körökre nézve ezen igen hasznos tanfolyamon előadják a kereskedelem és váltóismereteket, a keresk. levelezést, az egyszerű és kettős

könyvitelt és a keresk. számtant, számos hallgató már be is iratkozott és a tanfolyamon vezetősége még vasárnap d. e. 11--12-ig és hétfőn egész napon át elfogad jelentkezéseket.

Száz esztendő honvéd.

A szabadságharcz dicső katonái rendre kidülnek, a rokkant vitézek száma egyre fogy. Annál inkább meg kell becsülni a még élő öreg honvédeket, hogy hátralevő napjaikat gondtalanul tölthessék el. A bács megyei honvédegyesület arról értesíti lapunkat, hogy Zombor városában él egy Beslin István nevű negyvennyolczas honvéd, aki a múlt hónap tizedikén töltötte be küzdelmes életének századik évfordulóját. A fehérhaju aggastyán, aki egykoron erős karral küzdött a szabadság zászlójának védelmére, most reszkető kezével nem bírja megkeresni a mindennapi kenyeret. A szegénysorsra jutott századik születésnapján segítségért folyamodott a miniszterelnökséghez. Hisszük, hogy a gyors segítség nem marad el.

Meteor az időjárásról.

Meteor újabbán az időjárásról következőket jelenti: Jelenleg óriási területen szétszórvva két felcsoport borítja a napot, amely csoportok valószínűleg az elmúlt havi napfogyatkozásokról keletkeztek. A napnak akkor tőlünk elfordulva levő oldalán s most fordultak azzal mifelénk, hozva, mint kitörésből származó foltok nekünk szokatlan meleg időt. Az október 6-iki csomópontkor megindult borulatos és esős időt is egészen megváltoztatták, mintegy eltölvén azt azon időre, amikor az ő hatalmuk nálunk megszűnik, azaz elfordulnak tőlünk, ami pedig 16. és 18-án következik be. Addig, ha egybe kezdenének a szétszört részek tömörülni, hűvös, esős, szeles időt kapunk. Ha csendesen vannak: időnk meleg, kellemes derült leend, míg ha még széjlebb szóródnak, úgy viharos, zivataros, sőt jégesős időt is kaphatunk, de mindezt erős, meleg jelleggel. Ha a foltok elfordulnak tőlünk s helyükre nem jönnek mások, akkor 16. és 18-ika után következik be a most kimaradt hűvös esős idő. Azért, aki még nem tartotta meg ezideig a szüretet, igyekezzék azt elvégezni, mert azt követőleg már nem lesz szüretelésre való idő.

Jegyzőválasztás.

Herskovits Adolfot, a debreczeni hitközség másodjegyzőjét, a lugosi izr. hitközség huszonnégy jelölt közül egyhangulag jegyzőjévé választotta. Herskovits még e hó folyamán elfoglalja új tiszttségét.

Adományok a siketnémáknak.

A siketnémákat Gyámolító debreczeni egyesület pénztárosa, Füleky Pál, köszönettel nyugtázza a következő, az egyesület részére betízett adományokat. A debreczeni dohánygyár tisztviselői és altisztjei 9 kor. 60 fill., Egyek községe 21 kor. 20 f., Szőke János 2 kor. Özv. Szőke Jánosné 2 kor. a gör. kath. iskola tanítója s növendékei 4 korona 64 fill., Forgách Károly 4 korona, a Lichtblau-intézet 6 korona, özv. Orosz Jánosné óvónő gyűjtése Gedeon Sándorka 1 korona. Páczolt Mariska 10 fill. Nagy Eszti 20 fillér, Czerószky Zoltánka 40 fillér, Prelovsky Géza és Ilonka 20 f., Prelovsky Bandi 60 f., Szauer Feri 60 f., Pósalaki Ilonka 10 f., Csabai Uj Margit 6 f., Késs Margit és Pista 20 f., Bora Sándorné 60 f.,

Flegler Sándor 10 f., Pecsénye Iczuka 20 f., Nagy Róza 10 f., Mérész Szilveszter 20 f., Magyar Laczika 30 f., Papp Guszti 10 f., Tanczer Gergely 40 f., Morkaly Jolán és Ica 12 f., Kovács Margit 30 f., Csizsár Mari és Böske 1 k., Angelotti Artur 10 f., Matyasovszky Jozsi 2 f., Preisler Imre 2 f., Alberty Etelka 20 fillér, Földvári Józsi 10 fillér, Csékes testvérek 20 f., Steiner Teréz 2 f., Grill Laczi 24 f., Györki Berta 10 f., Grósz Bandi 10 f., Nagy Sándor 2 f., Özv. Orosz Jánosné 1 k. — Adler Farkas Szoboszlóról — a ki az egyesület alapító tagja — 13 r. tagot gyűjtött egyesületünk részére, alapító tagsági díjakat még a következő hölgyek, ill. urak fizették be: özv. Csorba Lajosné, dr. Sárvány Gyula, dr. Fejér Ferencz, dr. Fejér Ferenczné, dr. Brukner Ernő, Simonffy Imre és a Triesti Biztosító Társulat — 50 K.-t. —

A Hadik huszártisztek Debreczenben.

Az aradi 3-ik Hadik huszárezred tisztjei, akik tavaly télen is Debreczenben voltak ekvitáción, holnap érkeznek ismét hozzánk. A tisztek Nagykikindáról jönnek, hol az ezred egyik divíziója állomásozik.

Meggyilkoltatta a vejét.

Bikicsán Jakab lippai napszámos, Ardelean Zsiva udavaló földművelő felbujtására, 200 koronaért megölte annak vejét, Zsiván Juont és a holttestet a Marosba dobta. A két gyilkost beszállították a temesvári kir. törvényszék fogházába.

Szabómunkások gyűlése.

A helybeli szabómunkások és munkások tegnap délután 3 órákor a Korona vendéglőben gyűlést tartottak, melyen Kolecsin Lajos volt az elnök, Pompalek Ferencz pedig a jegyző. A gyűlésen Szabó Endre és Gál István szólaltak fel, mindketten a vasárnapi munkaszünetről beszéltek. — Elhatározta a gyűlés, hogy ezután vasárnaponként maguk a munkások fogják bejárni a szabóműhelyeket és a munkaszünet megszűnését a hatóságnál feljelentik. A gyűlésen a rendőrséget Nagy Imre biztos képviselte.

A kapitány ur politizál.

Struchly vadászkapitány, meg Formának, a przemysli főhadnagy után Andreas Ferencz soproni bakakapitány klopiskodik. A százados kérd egy közlegényt, persze németül:

— Ki a hibás, hogy három esztendőn túl is kell szolgálnotok?

A baka ezt felelte rá:

— A magyar parlament.

Gunyba torzul Andreas kapitány arcza:

— Igen! A függetlenségi párt, azok a kötekedők, azok a nagyszájuk.

Ejnye, ismer a kapitány ur egy történetet a keresztülvágott szájról?

Dr. Boldisár Kálmán

Rákóczirol és a kuruczokról írott könyve lapunk kiadóhivatalában 30 fillérért kapható. Kapható lapunk összes kihordóinál, a tözsdékben és könyvkereskedésekben.

Popper Dávidné

okleveles születő lakása Debreczen, Hatvan utca 31 sz. az udvarban.

Budapesti árniozsde.

A „Debreczen“ távirati tudósítása.

Okt. 12.

Készáru: ártartó.

Buza okt. 7.54—7.55. 1904. ápr. 7.66—7.67
Rozs okt. 6.19—6.20. 1904. ápr. 6.42—6.43
Zab októb. 5.29—30. 1904. ápr. 5.58—59
Tengeri . . . . . májusi 5.23—24
Repce . . . . . augusztusi —

SZINHAZ.

Műsor:

Hétfő: Ranczauk. (A bérlet.)**Kedd:** A mama. (B bérlet.)**Szerda:** Madarász. (C bérlet.)**Csütörtök:** A drótostót. (A bérlet.)**Pentek:** Ejjeli menedékhely. (B bérlet.)**Szombat:** Ugyanaz. (C bérlet.)**Vasárnap:** d. u. A titok. Este: Casanova. (Bérlet szünet.)**Ejjeli menedékhely.**

(Gorkij darabjának bemutató előadása.)

Az oroszok Hauptmannja: Gorkij Maxim, — aki azonban sokkalta mélyebben szantja alá gondolataival az emberi életnek, felülről nagyon is viragos mezejét, mint német kollegája, az Ejjeli menedékhelyben ennek az emberi életnek szenny-vízét levezető csatornaiban dűköl s onnan szedi elő azokat az elzüllött alakokat, akiket részben a társadalom bünei, részben a bennük élő atkos szenvedély taszítottak a mocsárba. A mocsárgáz költészete ez a darab, életigazságokban annyira gazdag, hogy a szórakozni vagyó, de mélyebben gondolkodni csak mérsekelt módon szerető közönség általános tetszésével aligha fog találkozni, annyival inkább, mert a mély és nagy gondolatok közt alig jut alkalom valamelyes cselekmény lebonyolítására. Szervesen összefüggő cselekménye nincs a darabnak, ami van is csupán határfestése azoknak a jeleneteknek, a melyek legalkalmasabbak az író mondani valójának határos beállítására.

Gorkij, aki maga is végigjárta a nyomoruság iskoláit klasszikus művészettel festi egy éjjeli menedékhely páriainak sötét világát. A vért, a húst beszéli az alakjaiban az örökigazságok hangjain. Örökbeszű alkotás az Ejjeli menedékhely, de külső színpadi hatása egyáltalán nincs, már csak azért sem, mert a közönség a durva meztelen igazságokat nem szereti hallani s a szellemi élvezeteket szereti könnyen emészteni.

Rátérve az előadásra, — szeretnénk tartózkodóbbak lenni a dicséretekben, vagy legalább is mások rovására nem akarnánk kiemelni az ensembléből senkit. Lehetetlené teszi azonban ebbéli szándékunkat a Sebestyén Géza tegnapi alakítása, mely minden ízében művészi volt.

A darabot vezette Faragó Ödön nagy színpadi készsége s ebben méltó párjára talált Jászenszky nében, aki tegnap a legszebb diadalainak egyikét aratta. — Han el Aranka deliriumos nagy jelenetében nem csendült meg az a lírai hang, mely valószínűvé teszi azt, hogy az elzüllött szeméttvirág nem csak vágyik a tiszta levegő után, hanem bele is éli magát s addig be-

szél az ő elképzelt tiszta szerelméről, míg maga is azt hiszi, hogy átélte azokat.

Pompás volt Klenovits György, Krasznay Ernő, Szilágyi Aladár, Krémer Jenő s hatásos Menszáros Margit bensőségteljes játéka, egy pár jelenete, mely a sok sár, salak közül, mint tiszta oázis villant ki. Arday Ida kis szerepében is kitűnt organumának szívhezszóló mivoltával.

Kisebb szerepeikben jók Iványi, Cserny és Gönczi Gyula.

Általában Makó drámai társulata méltán lehet rártartó a tegnapi előadásra.

Sz. Z.

Aszfalbeltetyár bakák.

Az aradi térparancsnokság rendelete.

Arad város főkapitányi hivatala érdekes átiratot küldött a minap az aradi térparancsnoksághoz. Panaszos átirat ez, amely a bakák illetlen viselkedése miatt emel szót és ker orvoslást.

Azt panasolja ugyanis a kapitányi hivatal, hogy vasárnap, de hétköznapokon is, a katonák egy-egy utca sarkon csoportosulnak s ott hangosan oly trágár beszédet folytatnak, hogy annak haliatára minden jóízű embernek arczába szökik a vér. Ezen kívül inzultálják az ácsorgó bakák a sétáló hölgyközönséget is szintén a legilletlenebb kifejezésekkel.

A térparancsnokság a panaszos átirat vétele után rögtön parancs útján tiltotta meg a bakáknak a csoportosulást s figyelmeztette őket, ha hasonló panaszra ismét okot adnak, úgy a legszigorubb büntetésben fognak részesülni.

A térparancsnokság ez intézkedéséről átiratilag értesítette a kapitányi hivatalt. Egyben tudatta, hogy a rendelet ellenőrzésére őrzárakat fognak naponta s különösen vasárnap meneszteni, azonkívül a szolgálattelvő őrmestereket utasították, hogy a hol ily katonai csoportosulásokat észre vesznek, úgy rögtön zavarják széjjel az ácsorgókat.

Nálunk is nagyon felférne a katonaság ily megrendszabályozása. Egyben megjegyezzük, hogy igen helyesen tenné a kapitányi hivatal, ha a civilekre is fordítana egy kis figyelmet, mert hogy hölgyeink nem csak a mundéros, hanem a civil aszfalbeltetyárok inzultusának is ki vannak téve, az bizonyos és köztudomású.

IRODALOM.

Előfizetési felhívás. Két erőszakratu lélek fogott együvé, hogy szárvat edző utra induljon. Mindazt az igazat, mit eddigi külön-külön repülésök közben gyűjtöttek, érezték és átéltek, most egy köpübe szedve viszik a nyilvánosság elé. Tehát két élő lélek őszintesége, hitvilága, szóval két ember élete fog észrevezést követelni. — És mivel — Gárdonyi szerint — nincs értéktelen élet, a legalább pillanatnyi figyelmet ez a két fiatal élet is megfogja érdemelni... „Két lélek“ czímen két élet nyílt vallomása Gunda, regény, Szederkényi Anikó és Versek, Haraszty Lajos tollából —

Igyunk Avas-ujfalusi „Oroszlán“

természetes égvényes savanyu gyógyvizet, üvegenként 12 fl. Kaphatók kizárólag Schvarcz-féle dohánytőzsdében Piacz-u. 29. szám a városházával szemben.

fog megjelenni egy kötetben. Előszót A. d. y Endre irt a könyvhöz. A kötet mintegy 15 ivnyi terjedelemben, merített pépiroson a karácsonyi könyvvására fog elkészülni. — Arát 2 koronában állapítottuk meg. A szíves gyűjtőknek tiszteletpéldányt adunk. Az előfizetési pénzek október hó elsejéig az alábbi címekre küldhetők: Szederkényi Anikó, tanítónő, Bolyok, u. p. Ózd. (Borsodmegye.) Haraszty Lajos, hírlapíró. Nagyvárad, Körös-u. 3.

Községi jegyző kerestetik.

— Egy apróhirdetés. —

Valamelyik község jegyzője elhagyni készül az állását. Mielőtt azonban lemondana, biztosítani kívánja a községet, hogy lesz megfelelő jegyzője tovább is, azért ezt az apróhirdetést eresztette meg egy fővárosi napilap szeptember 25 iki számában:

Nagyközség

jegyzője állásáról lemondana s addig, míg lemond, segédjegyzőül alkalmazná azt az egyént, aki utódjául történt megválasztása esetén őt kárpótlásba részesítené, miután irodáját azonnal teljesen reá bízná. Szükséges 1000 forint biztosíték. A fizetés: lakás, fűtés, világításon kívül 1200 korona. Az illető róm. kath. vallásu jó modoru uriember legyen. Ajánlatokat „A. jegyző“ czimre poste restante Berza, Aradmegye kérek.

Ebből az apróhirdetésből csak az ötlük élénk, hogy a jegyző ur kárpótlásában akar részesülni az utódjától. Vagyis: adás-vevési üzletet óhajt kötni egy ismeretlen emberrel, csak legyen ezer forintja biztosítékul s elmondhassa magáról, hogy ő jómódu uriember.

A jegyzői állásokkal való gseftelés nem új dolog, az bizonyos. De hogy valaki ilyen nyilvános módon hirdesse, hogy jőpéért behelyez valakit az állásba, ez mégis csak különös egy okleveles jegyzőtől. Különös és izlés nélküli való. A jegyzői kar hírneve nem engedi meg, hogy a jegyző ilyen üzletet kössön a maga zsebének javára, s esetleg községe veszélyére. Ha az apróhirdető jegyző urnak nem tetszik a pozíciója, mondjon le, vagy kézzel a látt választassa meg az utódját.

De hirdetni országszerte, mintha a jegyzői állás nem a nép bizalmából való volna, hanem csengő aranyért kapható, ez nem vet jó világot a magyar közigazgatásra s első sorban a nehéz hivatását nemesen és buzgón teljesítő derek jegyzői karnak kell tiltakozni egyes közéjük nem való elemeknek ilyen gseftelési szándéka ellen.

CSARNOK.**Leányálmok.**

Irtá: Horkay Elemér. (4)

Méray Arpád huszár főhadnagy sem tett egyebet, minthogy egy szép napon (Éta legalább még ma is szépek tartja) a felsőbb parancsnak engedelmességgel bevonult a századdal Jánosfalvára. Amint a falu végén káromkodva rendbeszedte a legénységet, mely szerinte a pihenő menetelés közben úgy nézett ki, mintha nem állami mének, hanem tehenek volnának nyereg alá kényszerítve, belefuvatott a század trombitába.

Amint aztán a kürt harsogó szavára minden urilak ablakán kíváncsian kukkantottak ki a női fejek. Méray Árpádnak szívesen megmutatnák a városi gyógyvizet, üvegenként 12 fl. Kaphatók kizárólag Schvarcz-féle dohánytőzsdében Piacz-u. 29. szám a városházával szemben.

laj kedve támadt. Kora reggel volt még, a nap felkelő sugarai aranyfényben törtek meg a villogó huszárkardok s a „vigyázz„ vezényszóra szárbakapott lovak büszkélkedve horkantak fel.

Tardosék házából a kapu előtt ácsorgó eselédeken kívül csak egy barna, leomló haju leányfej kandikált ki, melynek nyakformái elvesztek a pongyoló csipkehabjában.

A főhadnagy kaczkiasan elmosolyodott s kinyujtva délezeg természet a nyeregben, olyan kifogástalan eleganciával köszönt föl kardjával az ablakba, hogy az ezredes bizonyára megdicsérte volna, ha akkor még véletlenül nem a szomszéd faluban nyujtokodott volna kényelmes ágyában.

Nem volt ez egyébb, mint az a bizonyos huszáros könnyűvérűség, melylyel nyitva látja az ember maga előtt az egész világot s ha eközben, az élet tarka mezőjén kalandozva, ujjába egy-egy virág akad, vágyat érez — nem arra, hogy keblere tűzze, hanem — hogy leszakítsa.

Ilyesmí járhatott Mérey Arpad fejében akkor is, amikor az alatt a folyondáros ablak alatt elhaladt.

Eta azonban távolról se gondolt e pillanatban ily huszáros léhaságra. Hiszen ez a daliás Centaur szinte belepett gondolata szinpadára, mely tele volt romantikus ábrándokkal s szinte természetesen találta, hogy ez a huszár most itt vagtat el százdával az ablak alatt s tán azon esodalkozott leginkább, hogy meg nem szólítja azon a lány, dallamos hangon, melyet álmai közben oly sokszor hallott.

Előtte ez a férfi már nem volt idegen. Az életben ugyan még soha sem találkozott, de Eta szinte bizalmas barátjának érezte már ezt a huszár fiút, akiről tudta, az ábrándvilágban élő leányok lelkének szívósságával bizton remélte, hogy el fog érte jönni, elviszi egyszerű leányos boudoir-jából abba a felegvárba, hol nem lakik rajtuk kívül más, mint a szerelmese emberek abszolút boldogsága.

Mikor aztán másnap csengve-bongva bevonult az egész svadron Jánosfalvára s az eddig a czivil urak dubajkodó hangjától zajos urilakokat a tiszték lepték el, Eta is összekérült Mérey Arpaddal, a ki most már elfelejtette a tegnapi jelenetet. Hiszen anynyi szép asszony sürgött-forgott körülötte, hogy észre sem látszott venni azt a hőföhér ruhás, karsu leányalakot, ki szemérmes pirulással, de boldog mosolylyal közelgetett feléje.

A főhadnagy néhány banális bókkal czukrozta be azt a keserűséget, melyet közönyével a leánynak okozott, aztán az aszszonyok közé vegyült. Mert hát legkevésbé sem szerette a vaktöltésre folytatott szerelmi hadgyakorlatokat s tudta jól, hogy többé kevésbé minden uri leány arra való, hogy feleségül vegyék, erre pedig nem érezte maát gmég elég öregnek.

(Folyt. köv.)

2315 - 903 T.

III.

Árverési hirdetményi kivonat.

A hajdunánási kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Papp Illés, mint kiskoru Papp Juliánna gyámja vegrehajthatónak Kovács István vegrehajthatást szenvedő elleni 66 kor. tőkekövetelés és jár. iránti vegrehajthatás ügyében a fenti tőkekövetelés és járulékaiknak, valamint a következő csatlakoztatott vegrehajthatóknak, egymint:

a., Dr. Nagy Gábor ügyvéd 44 kor. 30 fillér és jár.

b., a Hdorogváros árvapénztára helyébe lépett Hajdúvármegye árvapénztára 189 kor. 02 fillér s jár iránti követeléseiknek a kielégítése végett a debreczeni kir. törvényszék (a hajdunánási kir. járásbíróóság) területén lévő Hdorog községben illetve annak határában fekvő a hajdudorogi 3575 számú tkvi betétben A I. 1 - 3 sor 1663 - 1 1663 - 2 1664 hrsz. alatt foglalt, ³/₁₂ részben a Kovács László, ³/₁₂ ed részben a Kovács Anna Fodor Sándorne, ²/₁₂-ed részben a Czifra Borbála Kis Györgyne, ¹/₁₂ ed részben a kiskoru Kis Mihály, ¹/₁₂ részben a kiskoru Kis Teréz, ²/₁₂-ed részben a Kovács István tulajdonát képező, 153 ö. i. számú ház, udvar és beltelkekre az 1881 évi LX. t. cz. 156 §-a alapján egészben 955 korona kikialtási árban, továbbá a hdorogi 2828 sz. tkvi betétben A I 1 sor., 5988 hrsz alatt foglalt, a disznókuti járás dülöben levő 2 hold 387 □ öl területű szántónak és az utanna járó A. I. 2. sor. sz. alatt felvett 478 - 2832544 rész közös legelőnek Kovács Istvánt illető ²/₆ részére 308 kor. 33 fillérben ezenel megállapított kikialtási árban, végül a hdorogi 2828 sz. tkvi betétben A + 1 sor 3127 - 1 hrsz. alatt foglalt a rákóczyi kert dülöben levő ²/₆ od részben a Czifra Borbála, ¹/₆ od részben a kiskoru Kis Mihály, ¹/₆ od részben a kiskoru Kis Teréz és ²/₆ od részben a Kovács István tulajdonát képező 120 □ öl területű szőlőre az 1881 évi LX. t. cz. 156 §-a alapján egészben 44 koronában ezenel megállapított kikialtási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1903. évi október hó 29-ik napján délelőtt 9 órakor** Hajdudorog község hazánal megtartandó nyilvános árverésben a megállapított kikialtási áron alól is eladatni fognak. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsarának 10%-át, vagyis 95 kor. 50 fillért, 30 kor. 83 fillért, illetve 4 kor. 40 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42 §-ában jelzett arfolyammal számított és az 1881 évi november hó 1 én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni. Kelt Hnánás, 1903 augusztus hó 5-én. A hnánási kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság. **Tóby** kir. járásb.

A világhírűvé vált gyémánt fekete

Bramer posztó kizárólag Boros Testvérek nődivat áruházában kaphatók. Divatos újdonságok megérkeztek. Olcsó árak. (2)

Gondosan szedett

állani való Chaselas és Passatuti szőlő eladó. Nagyban és kicsiben különként 20 krért. Hunyady-u. 3 sz. a.

Kerestetik egy négy kerekű használt **kézikocsi** megvételre Piacz u. 47 szénraktárban.

Üres üvegeket ¹/₂ és 1 literest legmagasabb árban veszek. Békés Emil Barna-uteza 1.

Borpincze nagy, a piac közepén kiadó. Értekezhetni a kiadóhivatásban.

Czimzéseket, német, magyar fordítást és más hasonló otthon elvégezhető írásbeli munkákat teljesít egy. e téren szakavatott egyén. Szives megkeresések e lap kiadóhivatalába kéretnek, „German Hongrie“ czimen.

360.

Az István gőzmalom társulat ÖRLEMÉNYEINEK ÁRJEGYZÉKE

Az 1887. ápr. 18-án Bpsten tartott általános magyar malomgyűlésen megállapított s 1887. jun. 1-én életbe lépett eladási, fizetési és szállítási módozatokra vonatkozó egyezmények szerint.

Itt helyben kötelezettség nélkül.

Készpénzfizetés mellett, zsákkal együtt	Szám	100 kiló		Zsákonként a 55 kilogram	
		K	f.	K	f.
Asztali dara nagyszemű	A 26	—	22	10	
aprószemű	B 25	29	21	42	
Királyliszt	0 25	20	21	42	
Lángliszt kivonat	1 24	40	20	74	
Elsőrendű zsemlyelisz	2 23	20	19	72	
Zsemlyelisz	3 22	20	18	87	
Elsőrendű kenyérlisz	4 21	20	18	02	
Közép kenyérlisz	5 20	20	17	17	
Kenyérlisz	6 19	60	16	66	
Barna kenyérlisz					
zsákonként á 70 kilgr.	7 18	20	12	74	
" " " " " " " "	" "	"	"	"	"
" " " " " " "	" "	"	"	"	"
" " " " " " "	" "	"	"	"	"
" " " " " " "	" "	"	"	"	"
Takarmányliszt	8 11	—	7	70	
Finom korpa	11 7	60	3	80	
Durva korpa	12 7	60	3	80	

Debreczen, 1903. okt. 11.

Az általam legpontosabban összeállított és tekintélyes orvosok által ajánlott és jónak talált vegytiszta

SÓSBORSZESZ

mely már eddig is nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden fűszerüzletben, valamint gyógyszerüzletben.

Ara egy kis üvegnek 45 kr., nagy üvegnek 90 kr.
 Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel ingyen adatik.

Tóth Béla gyógyszerüzlet és illatszerraktára
 DEBRECZENBEN (Tisza palota.

○○ ○○ **Őszi és
téli ruhák**

tisztítását

kifogástalanul teljesíti
Hrabéczy Antal

ruhafestő és tisztító intézete

DEBRECZEN

Széchenyi utca 42.

Férfi ruhákat szakember
javítja és vasalja.

Szőlőtermelők figyelmébe.

Van szerencsém a n. é. szőlősgazdák b. figyelmébe ajánlani saját új gyártmányu **vasszerkezetű, felülnyomó és kitünő minőségű**

borsajtóimat,

melyek háromszoros áttétellel és fatanyérok-
kal vannak ellátva és barmily eddigi gyárt-
mányu sajtónál nagyobb erőt fejtenek ki. Nincs
a közepén csavar s így a törköly egy da-
rabban kivehető, ezáltal nagy munka és idő
megtakarítás áll elő. Ajánlom továbbá saját
gyártmányu

szőlőzúzóimat,

melynek minőségéért és szakszerű készíté-
séért jótállást vállalok. Mindezen előnyök da-
czára **rendkívül olcsó árban** árusítom ezeket
és kérem meggyőződés végett a **Deák Ferencz
utcai 22 sz. a.** nagy raktáramat megtekinteni.

Mély tisztelettel

Preizler Mór

műlakatos és gépműhelye.

Egy jó esése tea kedvelők, kérjeteek mindentűt a
világ legjobb és legfinomabb teáját

Indra tea

Melange a legfinomabb China, India és Ceylon ól.
Valódi csak eredeti csomagban, Raktárak a felra-
gaszokon láthatók.

Főraktár Debreczenben **Kontsek Gézánál.**

2347—1903.

III.

Arverési hirdetményi kivonat.

A hajdunánási kir. járásbírótság mint
teleggönyvi hatóság közhírré teszi hogy a
hajdudorogi g. kath. iskolaszék végrehajta-
tónak, Paulkovics Károly (nős Bába Annával)
végrehajtást szenvedő elleni 120 kor. tőke
követelés és járuléka iránti végrehajtási
ügyében a fenti tőkekövetelés és járuléka-
inak, továbbá a csatlakozottaknak kimondott
következő hitelezők, u. m.:

a) a hodorogi kölcsönös segélyző egye-
sület, mint szövetkezet 300 k. tőke és jár.,
b) az Aron Móricz 140 k. tőke s jár.,
c) a hodorogi részvény takarékpénztár
320 k. tőke s jár.,

d) a Görög Sándor 200 k. tőke és jár.
iránti követeléseiknek a kielégítése végett a
debreczeni kir. tvszék (a h.-nánási kir. jbi
róság) területén lévő Hajdudorog község ha-
tárában fekvő a hodorogi 3865 sz. tkvi be-
tétben A I. 1. 2. sor szám alatt foglalt
5236/5. hrsz., a zajgató középirtokosok dű-
lőjében lévő, 2 hold 160 □ öl területű szá-
ntóra és az utána járó 420/2832544 rész
közös legelőre együttesen 705 kor. ban ezen-
nel megállapított kikiáltási árban az árve-
rest elrendelte és hogy a fentebb megjelölt
ingatlan az **1903 évi október 29-ik napján
d. e. 11 órakor** Hajdudorog község házában
megtartandó nyilvános árverésen a megál-
lapított kikiáltási aron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az
ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 70
k. 50 fillért készpénzben vagy az 1881 LX.
tc. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és
az 1881. é. nov. 1-én 3333 sz. a. kelt ig. mi-
nist. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes
értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni,
avagy az 1881. LX. tcz. 170 §-a értelmében
a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhe-
lyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt
átszolgáltatni.

Ke t H. Nánason, 1903 évi aug. 8-án.
A hnánási kir. Járásbírótság mint tkvi ha-
tóság.
Tóby kir. járásbíró.

Donogán és Somossy

**Kunz József és Társa utódai
Debreczen, kistemplom bazar.**

Vászon, Készféhernemű, **Meny-
asszonyi kelengye.**

A külön „**Szőnyeg osztályban**“
óriási választékban:

**Függönyök, Ágy- és Asztalterítők, Bu-
torszövetek, Cocus lábtörlok.** (2.)

Linoleum.

Olcsó árak. Előzékeny kiszolgálás.

Új tűzifa raktár.

Van szerencsém a n. é. közönség be-
ceses tudomására hozni, hogy a **gyermek-
menház mellett, a lóvasut telepén**

új tűzifa raktárt

rendeztem be, ahol állandóan a legjobb mi-
nőségű tűzifát árusítom.

**A pontos ölezésért
felelősséget vállalok.**

**Ugyanott vágott tűzifa is minden időben
jutányosan kapható.**

A n. é. közönség szives pártfogását
kérve, tisztelettel

Özv. Pollák Edéné.

Tisztelettel értesitem a n. é. hölgyközönséget, hogy

Eislerné Kohn Róza urnő vezetése alatt álló

elsőrendű női ruha varrótermemben

Costümök, felöltők, alkalmi és utczai toillettek a leg-
ujabb modellek után mérsékelt árak mellett
készülnek.

Tisztelettel **EISLER M. E.** Debreczen, Simoaffy utca városi bérház.

Raktár **nőiruha szövetek
és selymekben**

Szénásy Gyula és Szénásy, Hoffmann és Társa

**Budapesti
nagykereskedőktől.**